

Пролог

Субота, 5 червня 1895...

— Альфонсе, зруш камеру трохи праворуч. Так, добре. Ти перевірів порошок магнію? Скільки пластинок ти підготував? Чотири? Добре, цього має вистачити. Тепер гранична концентрація. Королівська пара хоч там як вийде з музею, там нічого зірватися не може.

Фріц Фердинанд витер піт із чола. Репортер «Берлінер Моргенпост» іще раз перевірів штатив, упевнився, що камера міцно закріплена в потрібній позиції й тільки тоді звелів своєму молодому асистентові стежити, щоб ніхто з глядачів випадково не пройшов перед об'єктивом. У них є всього лише одна спроба. Юрба перед музеєм захвилювалася. Замахали прапорами, подекуди закричали «ура». Серце Фріца Фердинанда закалатало частіше. Учора він саме писав у своїй sensationній статті про останній винахід Гумбольдта, коли ввірвався головний редактор і доручив написати передовицю про відкриття імператором та імператрицею виставки «Пергамон» у Новому музеї. І не тільки. Він мав іще й фотографії надати. Гумбольдт — це

добре, але нове замовлення було ще кращим. Можна було без перебільшення сказати, що це найважливіший репортаж у його кар'єрі. Стаття вже в нього в голові, залишилося лише записати, але ось гарної світлини не вистачало.

Фріц Фердинанд розробив сміливий план. Він вирішив, що сфотографує вінценосну пару, коли буде їм щось розповідати, а вони слухатимуть. Місце він обирав дуже ретельно. Тлом служив чудовий фасад Нового музею. Сонце світило з протилежного боку, відтак мружитися його величності не доведеться. Залишається тільки почекати, поки обидві королівські особи зроблять серйозні обличчя, і натиснути на спуск.

Усе дуже просто. Теоретично.

Бог погоди їм сприяв. Імператор любив розкіш і паради, але найбільше він цінував гарну погоду. «Імператорська погода»,— з деякого часу це поняття було в усіх на вустах. «Його величність має потребу в сонці»,— ця фраза вже стала крилатою. Необхідний порошок магнію, щоб на обличчі не було різких контрастів, адже немає нічого гіршого, ніж глибокі тіні: вони старять і підкреслюють зморшки. Імператор же був винятково марнолюбним. Якби знімок йому не сподобався, він би його заборонив.

Життя Вільгельма II, імператора Німеччини і короля Пруссії, головнокомандуючого німецькою армією, адмірала морського флоту і глави лицарів ордену Підв'язки, було нелегким. Суворе виховання, перепо-

ни, внутрішньополітичні заворушення, а тепер ще й розбіжності з Англією та Францією, — труднощі слідували одна за одною. Дехто вважав його занадто млявим і слабким, але народ залишався йому вірним. Він являв собою втілення прихильного та лагідного государя. Разом із дружиною, імператрицею Августою-Вікторією Шлезвіг-Голштайн-Зондербург-Августенбург він представляв монархію так, як міг: із військовою розкішшю, пишністю й національною гордістю. Багато політиків кричали й надривали голоси, обстоюючи свої позиції, але Вільгельм залишався спокійним, як скеля серед прибою, саме це люди в ньому й цінували.

Вінценосна пара ще перебувала всередині Нового музею, але вже з'явилися перші ознаки того, що вони збираються покинути будівлю. Крізь відкриті двостулкові двері Фріц Фердинанд міг роздивитися прислугу й охоронців. Кілька озброєних до зубів солдатів особистої імператорської охорони вийшли на вулицю й зупинилися праворуч і ліворуч перед головним входом, піднявши шаблі на знак вітання. Тут усе й відбулося. Ледь відзвучали останні удари дзвона Берлінського собору, як із музею на сходовий майданчик вийшов директор доктор Шельмосер у супроводі імператорської пари.

На Августі-Вікторії була блакитна сукня з короткими рукавами й сріблясто-сірим шлейфом, що ковзав за нею по підлозі. Волосся в неї було укладене у високу зачіску й прикрашене коштовними каменями.

Вільгельм був одягнений у бежеву парадну форму з чорним жилетом і підперезаний оранжевим шарфом, до якого кріпилася позолочена шабля. Ордени, еполети, начищені до блиску чоботи, а також обов'язкова гостроверха каска,— все це було звичною картиною. Щойно їхні величності з'явилися на верхній сходинці, пролунали привітальні крики й оплески.

Фріц Фердинанд замахав руками, щоб привернути до себе увагу вінценосної пари.

— Ваша величносте, сюди! Світлина для «Берлінер Моргенпост», будьте такі люб'язні.

Вільгельм повернув голову й помітив установлену камеру. Поряд із нею крутився чоловік з напوماдженими вусами, що так і блищали на сонці. Монарх милостиво підняв руку й кивнув. Потім легенько штовхнув дружину, і та теж обернулася до камери. Фріц Фердинанд подав знак Альфонсові, і той зник за світлозахисною шторкою й натиснув на спуск. У цей момент пролунав несподіваний гуркіт.

Фріц Фердинанд так і підскочив. Невже щось трапилося з порошком магнію? Зазвичай він тільки сичав. Він хотів запитати Альфонса, що сталося, але побачив, як заточився імператор. Зі стукотом упала на землю гостроверха каска, Вільгельм звалився на коліна. Юрба затамувала подих. Не встигла Августа-Вікторія нахилитися до чоловіка, як ще раз гримнуло. Імператриця здригнулася й упала поруч із чоловіком. На грудях у неї розпливлася червона пляма.

Запанувала мертва тиша. Тут гвардійці, які досі стояли, немов скам'янілі, кинулися до їхніх величностей і оточили їх, виставивши зброю.

Цієї миті з іншого боку площі пролунав крик. Чоловік у капелюсі й довгополому пальто кидав у повітря листівки.

— Смерть монархії! Геть імперіалістів! Уся влада соціал-демократам! — його не було видно через паперову заметіль.

Юрба ще деякий час мовчала, але потім усі разом із криками кинулися геть. Неначе в курник укинули ракету. Кінні жандарми намагалися втримати контроль над ситуацією, але в подібному хаосі їхні зусилля були марними.

Широко розплющивши очі, Фріц Фердинанд застиг на кам'яному майданчику посеред юрби, яка в паніці розбігалася. Отямився він тільки тоді, коли малюк у коротких штанцях і безкозирці вирвався з рук матері й кинувся просто під ноги драгунського коня. Тварина злякано заіржала й стала дибки. Не гаючи ані секунди, репортер кинувся за хлопчиком і вихопив його з-під копит оскаженого коня. Він повернув дитину матері, яка від страху нічого не могла зробити, тільки ридала.

Поки жандарми внизу намагалися вистежити того, хто вчинив злочин, гвардійці нагорі турбувалися про життя імператорської пари.

Один із них підвівся і гукнув: